

טקסטיל, לבוש וחושים: תפישות ומופעים

היחידה ללימודי תרבות והמחלקה לעיצוב טקסטיל, שנקר

16 במרץ, 2017

החגורה כסוכנת חברתית: אנתרופולוגיה על הגוף // גב' טלי פרלסון

לחפצים ולטקסים המקושרים אליהם יש יכולת לגלם בתוכם מהויות של מיתוס המחברות נרטיב ופרקטיקה. המחקר, המתמקד בחגורה שעל הגוף מוציא אותה מתפקידה המובן מאליו והנתפס כטבעי ומראה כיצד היא נושאת עליה, מגלמת ויוצרת את האדם, החברה והתרבות, משפיעה עליהם ומעצבת אותם.

החגורה, מלפפת את הגוף וחובקת אותו (בניגוד לפריטי לבוש אחרים התלויים עליו, ובאופן ספציפי יותר - בניגוד ל"שלייקס"). חביקה זו מוחשית. מעבר להיבט הפונקציונלי שלה (איסוף כנפי הבגד המתנפנף או מניעת הנפילה מכוח חוק הכבידה של המכנס או החצאית), היא מייצרת פעולות רבות עוצמה ומורכבות של הגנה על אברי גוף רגישים יחד עם הדגשה והפניית המבט אליהם, חיץ בין הגוף היחיד ובין החברה והעולם הסובב אותו, משמוע אתי ואסתטי של הגוף ופעולה על הגוף במתח שבין סדר ואי סדר, בין צורה ללא צורה.

פעולה מרכזית שעושה החגורה היא ההפרדה בין פלג הגוף העליון והתחתון. מעשה זה מגולם בבחירה הבסיסית ברבות ממערכות הבגדים שלנו, לחלק בין חלק עליון לתחתון כשקו ההפרדה מצוי במותן. הגוף נחתך לקטגוריות המבנות את הגוף בתיווכן של תפיסות תרבותיות המשקפות הנחות לגבי האופן שבו צריך להיות הגוף מוצג. טקס החגירה היומיומי של האדם כמו גם מקומה של החגורה בפולחן הדתי (למשל "הגארטל" ביהדות) מממש בפועל ודרך החושים חיבור של נרטיב ופרקטיקה המפרידה ובו זמנית מחברת בין פלג הגוף העליון לתחתון. החלוקה הזו מקושרת גם לעליונות ערכית של חשיבות וערך של הידיים על פני הרגליים, של המוח והלב על פני אברי הרבייה ומאפיינת חברה ותרבות המפרידה ואולי גם שואפת לחבר בין חומר לרוח, בין מילים לדברים.

בהמשך ל"מפנה האונתולוגי" באנתרופולוגיה, מעשה המחקר עצמו מובל על ידי חושים ופונה קודם כל אל החומר על הגוף הממשי ורק אחר כך פונה אל המילים ואל קורי המשמעות שהן תוות. התפיסה המחקרית היא כי החומר, החושים והגוף הם שותפים מלאים ביצירת המשמעויות והם שחקנים בעלי ערך רב בשדה החברתי ומחייבת את החוקרת למתודולוגיה ולנוכחות בשדה המחקר במלוא חושיה ומזמינה אותה לראות, להריח, למשש, לפרק וליצור.

גב' טלי פרלסון: דוקטורנטית באוניברסיטה העברית בירושלים, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה. טלי כותבת את העבודה בהנחית פרופ' תמר אלאור. טלי בעלת תואר שני במגמת ארגון במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטה העברית, תואר שני נוסף מגמה לייעוץ חינוכי בבית הספר לחינוך באוניברסיטה העברית. לצד לימודי המחקר עוסקת בקבוצות ובארגונים, בעיקר בתחום החינוך ומנהלת בית ספר.